EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.1.29.
COM(2021) 33 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

A Tunéziai Köztársaságnak nyújtandó makroszintű pénzügyi támogatásról szóló, 2014. május 15-i 534/2014/EU európai parlamenti és tanácsi határozat értékelése

{SWD(2021) 8 final}

2014 májusában az Európai Parlament és a Tanács elfogadott egy 300 millió EUR összegű makroszintű pénzügyi támogatási műveletet1 (a továbbiakban: MFA-művelet) Tunézia fizetésimérleg-válságának kezeléséhez, amely a 2011-es jázminos forradalom és az azt követő politikai és gazdasági átmenet után tovább súlyosbodott. A művelethez tartozó összeget 2015 májusa és 2017 júliusa között teljes egészében, három részletben folyósították.

A Cambridge Econometrics-szel együttműködésben az ICF lett kijelölve külső vállalkozónak, hogy elvégezze a tunéziai MFA I utólagos értékelését, amelyen a csatolt bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD) alapul. A külső értékelés célja az MFA-művelet relevanciájának, hatékonyságának, eredményességének, koherenciájának és uniós hozzáadott értékének értékelése volt. Emellett a program társadalmi hatását és Tunézia államadósságának fenntarthatóságára gyakorolt hatását is megvizsgálta. A szóban forgó értékelés különböző mennyiségi és minőségi kutatási technikák – többek között a legfontosabb érdekelt felekkel folytatott konzultációk – segítségével gyűjtött bizonyítékokra épül. Számos módszertani korlátot azonosítottak; ezek azonban az értékelő elemzés általános megbízhatóságát nem befolyásolják. Az azonosított kockázatokat és korlátokat számos forrás, különböző értékelési technikák, alternatív forgatókönyvek és többszörös visszajelzés alkalmazásával enyhítették.

A külső értékelés és a bizottsági szolgálati munkadokumentum célja, hogy (1) tájékoztatást adjon az MFA-eszköz jövőbeli alkalmazásáról; és (2) a költségvetési rendelettel2 és a Tunéziára vonatkozó MFA-határozattal összhangban biztosítsa az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot.

Az értékelés megállapította, hogy az MFA I célkitűzései, pénzügyi keretösszege és strukturális feltételei szempontjából **releváns** volt. Az MFA szakpolitikai feltételrendszere a legrelevánsabb tunéziai reformtörekvésekre terjedt ki, nevezetesen a következő területekre: adózás, államháztartási gazdálkodás, szociális biztonsági háló, pénzügyi szektor, állami statisztikai rendszer és kereskedelem. Bár az ország az összes elfogadott reformfeltételt sikeresen teljesítette, a szociális biztonsági háló és a kereskedelmi reformok terén felmerültek nehézségek. A külső értékelés arra a következtetésre jutott, hogy az érintett tunéziai intézmények nagyobb kapacitása megkönnyítette volna ezen intézkedések jobb megvalósítását, tekintettel azokra a kihívásokra, amelyekkel a még mindig fiatal tunéziai intézmények az instabil politikai környezetben szembesülnek az adminisztratív kapacitás és a felelősségvállalás terén. Ez a megállapítás azt is kiemelte, hogy a reformok megtervezésénél elérhető célokat kell kitűzni, figyelembe véve a törékeny intézményi környezetet és a széttagolt politikai szerkezetet, ami késleltetheti a reformprogram végrehajtását, amint az a 2015–2017-es időszakban is tapasztalható volt. Az, hogy az MFA I számos feltétele (az adózás, az államháztartási gazdálkodás, a szociális biztonsági háló és a pénzügyi szektor terén) később átkerült az MFA II-be is, hangsúlyozza az EU és a tunéziai kormány azon közös szándékát, hogy az erőfeszítéseket az ezeken a kritikus reformterületeken történő folyamatos előrelépésre összpontosítsa.

Az MFA I **eredményesen** járult hozzá Tunézia fizetési mérlegének javításához, valamint a rendkívül kedvező pénzügyi és szakpolitikai feltételek révén támogatta a költségvetési konszolidációt. A makroszintű pénzügyi támogatás a 2015–2016-os időszakban fennmaradó finanszírozási hiány mintegy 11,3%-át fedezte, és (a piaci alapú finanszírozási költségek

1Az Európai Parlament és a Tanács 534/2014/EU határozata (2014. május 15.) a Tunéziai Köztársaságnak nyújtandó makroszintű pénzügyi támogatásról. A következő címen érhető el: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32014D0534

2 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32018R1046

csökkentésével és a nemzeti valuta stabilizálásának segítésével) erősítette a tunéziai gazdaságba vetett bizalmat.

Az MFA I **hatékonyan** lett kialakítva és végrehajtva, és **összhangban állt** az EU–Tunézia kapcsolatokra irányadó átfogó szakpolitikai kerettel. A más nemzetközi adományozóktól érkező beavatkozásokkal fennálló külső koherencia is erős. A makroszintű pénzügyi támogatás nem csak a Nemzetközi Valutaalappal (IMF) és más adományozókkal való „tehermegosztás" pénzügyi vonatkozásához járult hozzá, hanem – keresztfeltételek és kiegészítő feltételek alkalmazásával – az IMF és a Világbank által előmozdított reformokat is megerősítette. A keresztfeltételek csökkentésére irányuló eredeti szándék ellenére az értékelés megerősítette, hogy a kulcsfontosságú reformterületekre való összpontosítás sikeres volt, még akkor is, ha azok kezelésének már másutt is nekiláttak. Hasonló megfontolásokat szorgalmazunk a jövőbeli beavatkozások esetében is.

Az **uniós hozzáadott érték** elsősorban a tunéziai gazdaságnak jelentett pénzügyi hasznot, mivel az MFA-hitelek rendkívül kedvezményes feltételei lehetővé teszik a költségvetési megtakarításokat és az elsődleges államháztartási hiány fokozatos kiigazítását. Egyes reformterületeken az MFA további biztatást jelentett azon reformok végrehajtásához, amelyeket az IMF (a pénzügyi szektor reformjai) és a Világbank (a szociális biztonsági háló reformjai) ösztönzött. Az MFA ezzel hozzájárult ahhoz, hogy a helyi hatóságok tartósan foglalkozzanak ezekkel a kérdésekkel. Emellett az MFA I volt az egyetlen olyan eszköz, amely előmozdította az egyszerűsített nyereségadó-bevallási rendszer bevezetését (átalányadózás).

A makroszintű pénzügyi támogatás **szociális hatásáról** készített kontrafaktuális elemzés arra enged következtetni, hogy amennyiben a makroszintű pénzügyi támogatás nem valósul meg, az IMF-támogatás viszont folytatódik, a tunéziai szociális helyzetre gyakorolt közvetett hatások korlátozottak lettek volna. Az MFA nagyobb hatással járt *közvetlen csatornákon*, nevezetesen az egyetértési megállapodásban foglalt, a szociális biztonsági háló reformjára vonatkozó feltételeken keresztül.

Végezetül az értékelés megállapította, hogy az MFA I pozitív hatást gyakorolt **Tunézia államadósságának fenntarthatóságára**. A művelet – rendkívül kedvező pénzügyi feltételeiből adódóan – költségvetési megtakarításokat tett lehetővé, és hozzájárult Tunézia kiigazítási pályájához azáltal, hogy költségvetési mozgásteret teremtett más reformokhoz és a szociális kiadások fenntartásához. Viszonylag korlátozott mérete miatt mindazonáltal nem valószínű, hogy az MFA I hiánya jelentősen befolyásolta volna a tunéziai államadósság fenntarthatóságát.

Összefoglalva, a 2011-es jázminos forradalom és az azt követő politikai átmenet után az MFA I fontos szerepet játszott Tunézia gazdasági helyreállításának támogatásában, költségvetési megtakarításokat és pénzügyi hasznot eredményezett, valamint fokozta a magánszektor bizalmát. Az MFA feltételrendszercsomagja teljes mértékben összhangban állt a vonatkozó IMF-programmal, és politikailag erősítő hatást hozott létre, amely hozzájárult ahhoz, hogy a helyi hatóságok foglalkozzanak a kulcsfontosságú reformokkal még azokon a területeken is, amelyekre más nemzetközi adományozói programok nem terjedtek ki. Az e jelentés alapjául szolgáló bizottsági szolgálati munkadokumentum részletesen és átfogóan értékeli az MFA-beavatkozást.